

Gerben H. Elzinga

inleiding

Dit artikel beschrijft een aantal zaken die van belang zijn voor het pastoraat aan uitgezonden militairen op vredesmissies en hun relaties. Steeds meer plaatselijke kerken worden met dit bijzondere pastoraat geconfronteerd. Dit komt omdat uitzending langzamerhand de kerntaak van Defensie is en ook in de toekomst zal blijven. Dit artikel wil de ambtsdrager enig gereedschap aanreiken om beter toegerust te zijn voor de roeping die hierin op hem afkomt.

... en toen was ze alleen

Nog 10 miljoen seconden, het voelt alsof haar keel dicht geknepen wordt. Nog 4 maanden in spanning zitten, dealen met de gedachte: komt hij weer gezond thuis? Tranen stromen over haar wangen, de make-up loopt uit, haar gezicht wordt één grote prutsooi. Wat kan het haar schelen, hij komt toch niet levend uit dat geitenland. Zo kan het gaan tijdens het afscheid, als een militair voor een missie vertrekt. Gevoelens van verdriet, eenzaamheid, angst en verlies kunnen de achterblijvers hevig aangrijpen. En weet men zich tijdens het afscheid zogenaamd flink te houden, bijna zeker zullen deze gevoelens zich de komende maanden, in meer of mindere mate, doen laten gelden. Wanneer iemand in je naaste omgeving, een geliefde, als militair uitgezonden wordt op vredesmissie dan komt je wereld op zijn kop te staan. Er dient zich een crisis aan, je wordt gedwongen je leven te reconstrueren. Dat vraagt tevens herijking van je zingevingsysteem. Bij het opnieuw invullen van zingeving in je leven zullen bij een christen altijd geloofs-vragen naar boven komen. Een goed moment voor een stevig pastoraal gesprek.

daar vloog hij met z'n allen

Daar ga je dan, beneden je verdwijnt het vliegveld Eindhoven. Je hebt gisteren thuis afscheid genomen van je vrouw en je gezin. Je voelt je bevrijdt, de last van het afscheid is van je afgevallen. Telkens dat tweeslachtige gevoel van uitzien naar een nieuwe taak met al zijn professionele uitdagingen en het afscheid moeten nemen van iedereen waar je ziels veel van houdt. Je was blij dat je thuis afscheid kon nemen, geen hevige emoties op de kazerne of op het vliegveld. Thuis wil jij je wel eens gevoelig opstellen, maar in je werkomgeving past dat volgens jou niet zo. De opdracht gaat voor en dan pas mag je aan je eigen gevoelens denken is je devies geworden. Trouwens die opdracht is best lastig vier maanden lang op uitzending in oorlogsgebied. Kom ik wel weer heel thuis? Ik ga naar een land vol met Taliban en IED's (Improvised Explosive Device) berrmbommen zoals ze in het populair spraak gebruik heten. Als je denkt aan wat je allemaal overkomen kan, gieren de zenuwen door je lijf. Hoe vaak vraag je je zelf niet af wat doe ik als verantwoordelijk mens mij zo in gevaar te begeven. Kun je als gelovig Christen überhaupt wel aan een dergelijke missie deelnemen? Hoe is eigenlijk jouw relatie met God? Waarom hou je altijd je mond als er op huisbezoek naar gevraagd wordt? Waarom verzon je weer een smoes van geen tijd, toen je wijkouderling opbelde om een afspraak te maken voor een afscheidsbezoek? Mogelijk toch binnenkort een mail aan die ouderling sturen, over wat je hierin bezig houdt.

met een kloppend hart

Thuis vouwt de wijkouderling zijn handen, hij heeft tijd vrijgemaakt om voor zijn wijk te bidden. Er is ook een bijzonder aanleiding toe, vandaag is een militair uit zijn wijk vertrokken voor een vredesmissie voor vier maanden. Hij wil deze broeder en zijn gezin de Here opdragen in zijn bijzondere bescherming. Onze wijkouderling heeft zijn twijfels over zich zelf, over de militair en zijn gezin die achter is gebleven. Heeft hij het wel goed gedaan, had hij niet sterker moeten aandringen toen broeder militair hem afscheepte bij het maken van een afspraak voor een afscheidsbezoek? Hoe zit het met het geloof van deze broeder, had hij hem geen mooie bijbeltekst mee moeten geven, in plaats van dat slappe handje op het kerkplein? Hoe zit dat nu met het achterblijvende gezin, hoe voelen die zich nu en wanneer moet hij die een bezoek brengen en hoe vaak? Hoe moet dat en hoe gaat het als de militair niet terug komt? Wie voert dat slecht nieuws gesprek? Hoe vaak moeten we in de kerk voor deze militair en zijn gezin bidden? Mag je ook kaarten naar uitgezonden militairen sturen en hoe kom je aan het adres? En als het mag kan zijn adres in het kerkblad? En heeft zijn vrouw ook oppas voor de kinderen nodig en, en Ja, het is tijd voor de ouderling om te bidden, maar ook om snel een bezoek te regelen bij de achterblijvers. Eigenlijk is hij daar al veel te laat mee, maar op veel van zijn vragen kan hij nog een antwoord krijgen.

kennen en gekend worden

Een cruciaal item is dat ambtsdragers die pastoraat verlenen en de gemeenteleden die pastoraat ontvangen elkaar kennen. Wil u de troost van Christus brengen in de huizen van de broeders en zusters. Dan dient u ze te kennen en lief te hebben. Pastoraat is de liefde van Christus uitdelen en hoe kun je liefde delen zonder zelf lief te hebben? Om lief te hebben is het elkaar kennen, weten van elkaars levens omstandigheden een absolute noodzaak. Een goede zaak is het om, ruim voordat een militair op uitzending gaat, een bezoek te brengen aan de militair en zijn gezin. Het begrip gezin kunt u ruim invullen. Als de militair getrouwd is wordt hieronder natuurlijk de echtgenoot en de eventuele kinderen verstaan. Woont de militair bij zijn ouders betrek dan het hele gezin bij het gesprek, ouders, broers en zussen en ook de eventuele vriend(in). De bedoeling van een dergelijk gesprek is om verwachtingen naar elkaar uit te spreken. Het zou fijn zijn als ook een diaken deelneemt aan dit gesprek. In een gezin met bijvoorbeeld jonge kinderen zijn een heel aantal diaconale taken. Zeker als een van de partners tijdelijk niet beschikbaar is. Belangrijke zaken die besproken dienen te worden is: de frequentie van de bezoeken en door wie. Hoe het contact tussen de gemeenteleden en de uitgezonden militair zal worden onderhouden. Wat er in het kerkblad zal worden geschreven en door wie. Welke maatschappelijke ondersteuning vanuit de kerkelijke gemeente nodig is. Tijdens dit gesprek mag ook gevraagd worden met wie nog een wat dieper gesprek nodig is. Je mag dan denken aan de vraag: is de militair bereid zijn Heiland te ontmoeten? Of is iedereen er wel van overtuigd, dat de militair zijn leven in de waagschaal mag stellen. Ook zelf als ambtsdrager, weet jij het juiste antwoord als die vraag komt? Heroverweeg met wat goede lectuur het zesde gebod eens.

bidden is het machtigste wapen

Je staat in de kerkenraadskamer voorafgaande aan de zondagse eredienst en de predikant vraagt: broeders zijn er nog punten voor het gebed? Fijn als zulk overleg plaats vindt. Jij heb net voor de radio gehoord dat er weer een IED is ontploft, waarbij twee Nederlandse soldaten gewond zijn geraakt. Daardoor geïnspireerd denk je: o, ja dat gemeentelid dat op uitzending, is laten we daar maar voor gaan bidden en voor zijn vrouw en kinderen. Stel u eens voor broeders: die zuster zit in de kerk, op van de zenuwen. Ook

zij heeft het bericht voor de radio gehoord. Natuurlijk weet zij wel dat, voordat zo'n bericht wordt uitgezonden eerst de betrokken relaties van de gewonde militairen worden ingelicht, maar toch. En dan opeens zonder dat ze ergens van weet, bid de predikant voor haar en haar man. Dan is bij velen de grens bereikt en koken de emoties over. Hui- len in de kerk vindt niet iedereen even prettig en wie is er thuis om haar te troosten? Regelmatig bidden is noodzakelijk, het is ook wat God van ons eist (zie HC Zondag 45). Maar als u in de eredienst voorbede doet, licht dan van te voren wel de betrokkene even in. Je kunt dan, tegelijk ook even de stand van zaken opnemen. Het is goed om dit thema ook tijdens het eerste gesprek over de uitzending aan de orde te stellen.

In het missiegebied en dan

Hoe houd je als ambtsdrager contact met de uitgezonden militair en welke adviezen geef je? Allereerst is het belangrijk voorafgaande aan de missie een goede band op te bouwen. Vervolgens kun je tijdens de uitzending eens in de paar weken een bemoedigend mailtje sturen. Veel militairen hebben het druk tijdens de uitzending en niet alle militairen zijn geweldige verhalen schrijvers. Het is goed de militair voorafgaande aan de uitzending te vragen een stukje voor het kerkblad te schrijven. Je kunt deze vraag nog eens stellen zo halverwege de missie en als de militair weer terug is gekeerd. Hierdoor blijven militair en gemeente op elkaar betrokken. Om de onderlinge band tussen Gereformeerde militairen te bevorderen, zodat ze elkaar tot steun kunnen zijn, is het belangrijk dat ze elkaar kennen. Vraag de militair of hij zich wil aanmelden bij het netwerk Gereformeerde militairen. www.netwerk.militairen.gkv.nl. De militair kan via dat netwerk contacten leggen met mede uitgezonden. Militairen kunnen tijdens de zondagse bijeenkomsten in het missiegebied gevoed worden met troostrijke woorden van hun Heer en Heiland. Ook het Heilig Avondmaal wordt daar regelmatig, samen met andere christenen gevierd. Onze krijgsmacht predikanten bedienen in dergelijk bijzondere situaties het Avondmaal. Laten we niet vergeten dat de mogelijkheid Thuis te worden geroepen heel direct op de militair afkomt. Voor de ambtsdrager houdt na afloop van de missie het bijzondere pastoraat met betrekking tot de militair en zijn relatie niet op. Wees erop bedacht dat door de stressvolle omstandigheden, waarin de militair heeft moeten werken, hij een Post Traumatisch Stress Syndroom heeft kunnen ontwikkelen. De militair moet ertoe bewogen worden een arts/psycholoog te consulteren, wanneer hier symptomen van worden opgemerkt

en de deputaten Geestelijke Verzorging Militairen

Binnen de Gereformeerde kerken functioneert een deputaatschap Geestelijke Verzorging Militairen. Dit zijn een aantal mensen, die in opdracht van de synode, militairen en kerkenraden adviseren over het geestelijk welzijn van militairen. Deputaten organiseren tweemaal per jaar een thuisfrontavond. Dit zijn avonden waar informatieoverdracht plaats vindt en nog belangrijker, lotgenoten contact mogelijk is. Gereformeerde militairen en hun relaties praten met andere Gereformeerde militairen en hun relaties over wat een uitzending met hen doet en hoe ze in het geloof steun vinden. Deputaten hebben verder een "Handreiking aan kerkenraden, voor het pastoraat aan relatie van uitgezonden militairen", uitgegeven. Er is een Instructiekaart voor ambtsdragers, voor gebruik in de kerkelijke wijken beschikbaar. De DVD "Uitgezonden" is een prachtig product van samenwerking tussen deputaten en de Luisterpost/Bralectah. Deze drie artikelen zijn in het bezit van iedere kerkenraad, kijk maar eens in het archief van de scriba. Op aanvraag kunnen deze artikelen aan u worden toegezonden, e-mailadres: deputa-tengvm@gmail.com. De handreiking en instructiekaart is ook te downloaden van de site van deputaten. www.militairen.gkv.nl. Er is voor militairen een netwerk ontwikkeld

waar zij mede gereformeerde militairen kunnen vinden. Zij moeten zich hiervoor wel aanmelden op www.netwerk.militairen.gkv.nl. Dit is een beveiligde site, omdat hier privé gegevens in geding zijn. Deputaten fungeren verder als schakel tussen de vier GKV krijgsmachtspredikanten en de kerken. Over het werk van deputaten en wat zij voor de kerken kunnen betekenen kan een (gedeelte)gemeenteavond ingevuld worden. Deputaten komen dan graag een presentatie houden en de DVD vertonen. Een e-mail naar deputaten voor het maken van een afspraak is voldoende.

Gerben H. Elzinga is Kerkelijk Werker en deputaat GVM